

Проект Програми

**ПРОГРАМА РОЗВИТКУ
РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА
ВОДОЙМ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА
ПОЛІПШЕННЯ ЇХ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ
на 2023 - 2028 роки**

Черкаси - 2023

ЗМІСТ

1. Характеристика та проблеми рибного господарства водойм області.....	3
2. Мета програми.....	8
3. Завдання та заходи програми.....	9
3.1. Першочергові заходи із зариблення водойм області	10
3.2 Другочергові заходи із зариблення водойм області.....	10
3.3 Меліоративні роботи.....	12
4. Фінансове забезпечення Програми.....	13
5. Очікувані результати реалізації Програми.....	15
6. Механізм реалізації Програми та контроль за її виконанням.....	15
7. Додаток 1 до проєкту Програми.....	17
8. Додаток 2 до проєкту Програми.....	18
9. Додаток 3 до проєкту Програми.....	19
10. Додаток 4 до проєкту Програми.....	20
11. Додаток 5 до проєкту Програми.....	23

1. Характеристика та проблеми рибного господарства водойм області

Стратегічними напрямами у рибному господарстві Черкаської області, враховуючи особливості розвитку рибної галузі нашого регіону, та формування зasad економіко-екологічного розвитку, як системного комплексу, сформованого за схемою: (екологічне середовище – рибні ресурси), (економічне середовище - виробництво продукції), є охорона, відтворення та раціональне використання рибних запасів у водоймах природного походження, у ставах та водосховищах. Вилов водних живих ресурсів у Кременчуцькому водосховищі є найбільшим на внутрішніх водоймах області і становить від 4 до 5 тис. тонн на рік, у ставках та малих водосховищах цей показник коливається в межах 4,5 тис. тонн.

Найвища рибопродуктивність водосховища була у період з 1985 по 1990 роки (середньорічний показник вилову риби 9,4 тис. тонн). З 1990 року щорічний вилов риби зменшився до 4-5 тисяч тонн, або майже в 2 рази.

Для забезпечення раціональних норм споживання риби та рибних продуктів жителями області, потреба складає 23,6 тисячі тонн риби та рибних продуктів в рік.

Фактично за рік жителями області споживається 16,7 тис. тонн риби з них 9 тисяч тонн власного виробництва або 54 відсотки від обсягів споживання.

Головною причиною дефіциту риби та рибопродуктів є низька продуктивність водосховища.

Разом з тим, кормова база водосховища є достатньою для вирощування рослиноїдних риб та може забезпечити біологічну продуктивність до 50 кг з одного гектару та досягнення річного вилову риби в межах 10 тисяч тонн.

Рибогосподарське використання внутрішніх водойм загальнодержавного значення здійснюється за двома основними видами: рибництво, що базується на штучному відтворенні ресурсної бази та рибальство – базується на природному відтворенні. Так, протягом 2010 – 2020 рр. за рахунок природного відтворення

забезпечувалось до 96 % улову водних живих ресурсів Кременчуцького водосховища. Основними напрямками є вселення цінних видів риб, меліоративні роботи з поліпшення умов нересту й промисловий вилов. Масштаби рибоводно-меліоративних робіт істотно скоротилися й носять переважно локальний характер. Основною причиною цього є недостатнє державне фінансування робіт спрямованих на формування іхтіофауни, та поліпшення умов її існування. Зарублення в попередні роки за рахунок користувачів водних біоресурсів ситуацію кардинально не змінило.

Водні біоресурси внутрішніх водойм є стратегічним державним харчовим резервом, зберігання та відновлення якого нерозривно пов'язане як з природними процесами, так і діяльністю людини. В умовах інтенсивного господарського використання в екосистемах водосховищ, як водних об'єктів комплексного призначення, відбуваються суттєві зміни, які закономірно впливають на структурно-функціональні показники іхтіофауни, а, відповідно, і на якісні та кількісні показники сировинної бази як промислового, так і любительського рибальства. Як правило, спрямованість та інтенсивність сукцесійних процесів в екосистемах водосховищ в останні роки зумовлюють негативний вплив на умови формування промислового запасу (скорочення біотопів відтворення, випадіння стенобіонтних видів, погіршення умов нагулу, переважання малоцінних видів). Сукупна дія факторів трансформованого річкового стоку призводить до суттєвих, значною мірою незворотних, порушень екологічного фону, який формує кількісні та якісні аспекти проходження життєвих циклів у риб. Наслідками цього є деградація іхтіофауни у якісному аспекті та специфічний характер зміни її структурних показників. Зокрема, аборигенна промислова іхтіофауна малих та середніх водосховищ характеризується обмеженим видовим складом і не може забезпечити достатньо високі показники рибопродуктивності. Для великих водосховищ, в тому числі Кременчуцького, встановлено, що біотичні та абіотичні фактори, що формують умови природного відтворення іхтіофауни мають чітко виражену тенденцію до погіршення. Це пов'язане, як з сезонними аспектами

(несприятливий гідрологічний режим), так і загальною спрямованістю внутрішньоекосистемних процесів у водосховищі, а також постійним впливом антропогенного фактору – забруднення, відчуження лиманних ділянок, вилов. Дія цих факторів призводить до погіршення якісних та кількісних показників стану іхтіофаяуни, і як наслідок, зменшення рибопродуктивності та погіршення якості води. Це, в свою чергу, потребує здійснення компенсаційних рибницько-меліоративних заходів з підтримання належних кількісних та якісних характеристик іхтіоценозу водних об'єктів комплексного призначення, як однієї з найважливіших складових стабільності водної екосистеми.

Одним з найбільш вразливих сегментів водної екосистеми при зарегулюванні стоку є умови природного відтворення – у зв'язку з інтенсивним заростанням і особливостями гідрологічного режиму погіршуються умови нересту для всього комплексу цінних у природоохоронному відношенні видів. Відповідно, однією з важливих складових забезпечення стабільного стану водної екосистеми водосховища є встановлення і підтримання балансу речовини і енергії в екосистемі. Досягається це шляхом придушення розвитку або видалення надмірної біомаси продуцентів (фітопланктону івищої водної рослинності) у водоймищі. Відповідно, за рахунок перебудови структури гідробіоценозу (збільшення або зменшення чисельності груп або окремих видів) можна забезпечити необхідну спрямованість та інтенсивність перебігу процесів кругообігу речовини та енергії у водній екосистемі. Найбільш оптимальним з точки зору поєднання ефективності, вартості та впливу на оточуюче середовище, можна вважати біологічний метод, зокрема за допомогою спрямованого формування іхтіофаяуни.

Відповідно до ст. 17 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища", біологічна меліорація за допомогою рослиноїдних риб має статус природоохоронного заходу (п. 12 Постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 р. № 1147), що забезпечує її пріоритетність серед інших рибницько-меліоративних заходів.

Аналогічний статус природоохоронного заходу має отримання життєздатної молоді риб для зариблення водосховищ комплексного призначення (п. 52 Постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 р. № 1147).

Дані моніторингу стану гідробіоценозів основних водосховищ Черкаської області показують, що за окремими групами кормових організмів спостерігається певне недовикористання біопродукційного потенціалу. Так, сумарний потенційний приріст іхтіомаси за рахунок споживання сформованих біопродукційних резервів Кременчуцького водосховища становить 105 кг/га, (з яких 80 % припадає на фітопланктон), тобто основний шлях до раціонального використання біопродукційного потенціалу водосховищ – збільшення сегменту консументів першого порядку, зокрема, за рахунок зариблення білим товстолобом та білим амуром. Загалом встановлено, що за показниками розвитку основних груп гідробіонтів, які складають основу спектру живлення консументів першого та другого порядків, умови нагулу більшості представників промислової іхтіофаяни можуть бути у цілому оцінені як сприятливі, тобто кормова база не є лімітуочим чинником у формуванні промислового запасу більшості водосховищ Черкаської області.

Повномасштабне зариблення Кременчуцького водосховища цінними у природоохоронному відношенні видами дозволить збільшити відтворювальну здатність їх репродуктивних ядер на 20-35 %, що, за умови наявності відповідного нерестового фонду, в свою чергу забезпечить формування різновікових популяцій з високою здатністю до самовідтворення.

Таким чином, виходячи з якісних та кількісних показників іхтіофаяни та загального стану екосистем водосховищ Черкаської області на сучасному етапі, зариблення аборигенними видами та рослиноїдними видами повинно розглядатися як засіб забезпечення збалансованої структури іхтіоценозу, здійснення біологічної меліорації та підтримання біологічного різноманіття, тобто є природоохоронним заходом.

Відповідно, заходи з штучного відтворення повинні здійснюватися за двома основними стратегічними напрямками: поповнення малочисельних популяцій і підтримання біологічного різноманіття водосховищ та вселення високопродуктивних видів-біомеліораторів з метою оптимізації трофічної структури водної екосистеми, раціонального використання біопродукційного потенціалу та формування високих кількісних показників промислового іхтіокомплексу. Виконання зазначених робіт доцільно здійснювати в рамках єдиної програми з штучного відтворення водних біоресурсів у водних об'єктах Черкаської області. Тривалість дії Програми може бути встановлена у відповідності до середнього періоду досягнення вселеної генерації оптимального промислового (репродуктивного) віку, тобто – 6 років.

Ця Програма спрямована на реалізацію практичних аспектів державної політики в частині розвитку рибного господарства, зміцнення її виробничого і науково-технічного потенціалу, формування розгалуженої інфраструктури, координацію діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій з метою розв'язання найважливіших проблем функціонування рибогосподарського комплексу області, створення сприятливих умов для стабілізації та нарощування обсягів вилову і виробництва рибної продукції, підвищення ефективності використання рибних запасів, вжиття заходів щодо їх відтворення та охорони, проведення біологічної меліорації водних об'єктів.

На виконання положень Програми розвитку рибного господарства водойм Черкаської області на 2014-2020 роки з 2017 по 2020 рік на зарублення Кременчуцького водосховища та водойм Черкаської області виділено з обласного бюджету кошти в сумі 5 мільйонів 500 тисяч гривень.

Довідково:

2017 рік - 2млн грн. (використано 1млн. 950 грн. вселено 74,1 тонни малька дворічки товстолоба).

2018 рік – 2млн.грн. (використано 1млн. 950 грн. вселено 74,1 тонни малька дворічки товстолоба).

2018 рік – 400 тисяч грн. виділені кошти на змінення матеріально – технічної бази Держрибохорони (використані).

2019 рік – 1 млн. грн, із них 820 тис. грн. на зариблення Кременчуцького водосховища та 180 тис. грн. на умовах співфінансування Звенигородської райдержадміністрації та Звенигородської міської ради на зариблення Звенигородського водосховища (використано 792,7 тис. грн. на зариблення Кременчуцького водосховища, вселено 30,4 тонн дворічки товстолоба, 180 тисяч грн. спрямовано та використано на зариблення Звенигородського водосховища).

2020 рік - на зариблення Звенигородського водосховища виділені кошти в сумі 400 тисяч гривень на умовах співфінансування (200 тис. грн. кошти обласного бюджету та 200 тис. кошти Звенигородської міської ради);

- кошти спрямовано на відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного та санітарного стану водосховища.

В результаті регулярних зариблень рослиноїдними рибами (РІР), в основному товстолобами, Кременчуцького водосховища в межах Черкаської області (в умовах водосховищ ці види не здійснюють тривалих міграцій) утворений їх достатньо великий запас. Так, якщо в період 2010-2017 рр. загальний вилов РІР з Кременчуцького водосховища складав 40-165 т, то у 2018-2020 рр. він збільшився до 185-330 т, а у 2021 р. склав 622 т. Таке зростання уловів в основному (на 90 %) було забезпечене за рахунок рибодобувних підприємств Черкаської області, внаслідок чого їх частка у загальному вилові РІР по Кременчуцькому водосховищу у 2018-2021 рр. збільшилась до 80 % (у 2000-2010 рр. цей показник не перевищував 20 %). Виходячи з того, що технічна інтенсивність промислу на Кременчуцькому водосховищі протягом даного періоду не збільшувалась, таке зростання уловів, поряд із покращенням ситуації з обліком вилученої риби, є наслідком зростання промислового запасу рослиноїдних риб.

2. Мета Програми

Головною метою даної Програми є забезпечення сприятливих умов розвитку рибного господарства для формування високих якісних та кількісних показників рибопродукції та покращення екологічного стану Кременчуцького водосховища та інших водних об'єктів області.

Дана Програма передбачає реалізацію заходів ведення рибного господарства на засадах сталого розвитку з урахуванням природних, економічних і екологічних умов, отримання додаткової товарної рибної продукції за рахунок оптимізації рибогосподарського процесу, впровадження

комплексних заходів з підвищення продуктивності водойм та поліпшення їх екологічного стану.

3. Завдання та заходи Програми

Програму спрямовано на розв'язання істотних проблем розвитку рибного господарства водойм області. Стратегічним завданням Програми є збільшення кількісних та якісних показників сировинної бази рибодобувного промислу та рибалок-любителів; оптимізація структурних показників іхтіофууни; здійснення біологічної меліорації та зниження рівня органічного забруднення водосховищ; в довгостроковій (7-10 років) перспективі – зменшення промислового навантаження на аборигенні популяції за рахунок спеціалізованого лову вселених рослиноїдних риб.

Для реалізації мети Програми передбачено виконання наступних завдань:

- відпрацювання технології відтворення об'єктів вселення та порядку проведення випуску посадкового матеріалу з застосуванням максимально можливої виробничої потужності рибовідтворювальних підприємств області;
- зариблення рибогосподарських водойм загальнодержавного значення та інших водних об'єктів рибопосадковим матеріалом цінних у господарському та природоохоронному відношенні видів риб;
- збільшення сировинної бази рибодобувних підприємств області;
- збільшення рекреаційної привабливості водосховищ області за рахунок формування в них іхтіокомплексів з високими кількісними та якісними показниками;
- підтримання гідрологічного режиму та санітарного стану річок, а також виконання заходів для боротьби з шкідливою дією вод (біологічна меліорація водних об'єктів);
- проведення меліоративних заходів, спрямованих на поліпшення умов нересту та нагулу молоді – санація нерестовищ та акваторій здійснення інтенсивних міграцій, розчищення русел річок та каналів, становлення штучних нерестовищ тощо;

- збільшення ефективності роботи органів, які здійснюють державний контроль стану водних біоресурсів, їх охорони та використання.

Враховуючи комплексний характер Програми, заходи, які передбачається виконати в її рамках, доцільно розділити на три блоки: першочергові заходи із зариблення; другочергові заходи із зариблення; меліоративні заходи.

3.1. Першочергові заходи із зариблення водойм області

До першочергових належать заходи, виконання яких забезпечує формування доступної для ефективного рибальства сировинної бази та поповнення популяцій цінних видів водних біоресурсів, стан яких може бути оцінений, як напружений.

Критеріями, які визначають пріоритетність здійснення заходів з штучного відтворення в частині вибору водного об'єкту є: здійснення промислового рибальства та/або інтенсивне використання для цілей любительського рибальства; можливість ефективного облому сформованої іхтіомаси інтродуцентів; необхідність здійснення біологічної меліорації та забезпечення належних технологічних властивостей води; відсутність негативного досвіду (в тому числі і за показником промислового повернення) здійснення штучного відтворення певних видів у даному водному об'єкті; низька чисельність популяцій аборигенних об'єктів штучного відтворення за розвиненості біотопів для їх природного відтворення.

Крім того, у якості критерію була визначена можливість отримання якісного посадкового матеріалу в короткостроковій перспективі.

Перелік першочергових заходів наведений в додатку 1.

3.2. Другочергові заходи із зариблення водойм області

До другочергових належать заходи, які доповнюють першочергові і спрямовані на створення максимально можливого запасу об'єктів випасної

аквакультури та поповнення популяцій аборигенних видів, що інтенсивно використовуються для рибальства.

На території області нараховується 1037 річок, 2968 ставків та 38 малих водосховищ загальною площею 5680 га. Використання сформованого біопродукційного потенціалу цих водойм є відносно нижчим від оптимального. Наявні кормові ресурси та склад іхтіофауни зумовлюють необхідність здійснення повномасштабного зариблення цінними об'єктами аквакультури та аборигенними видами. У минулі роки зариблення здійснювалось нерегулярно, з використанням різних джерел фінансування (табл. 1).

Таблиця 1

**Показники щорічних обсягів зариблення водойм області
за період 2010-2020 роки.**

№ з/ п	Роки	Кременчуцьке водосховище		Державне фінансування		Кошти обласного бюджету		Кошти рибодобувних організацій	
		сума, тис.грн	тис.екз	сума, тис.грн	тис.екз	сума, тис.грн	тис. екз	сума, тис.грн	тис.ек з
1	2010	549,5	441,8	250,0	250,0	-	-	299,5	191,8
2	2011	558,6	469,0	409,8	409,8	-	-	148,8	59,2
3	2012	761,0	734,2	460,0	460,0	-	-	301,0	274,2
4	2013	718,4	558,5	460,0	460,0	-	-	258,4	98,5
5	2014	287,2	158,4	-	-	-	-	287,2	158,4
6	2015	668,9	309,5 ¹	-	-	-	-	415,5	175,7
7	2016	634,9	199,9	-	-	-	-	634,9	199,9
8	2017	2546,0	487,9 ¹	-	-	1950,0	414,4	381,1	50,3
9	2018	2875,6	1010,9 ²	-	-	1950,0	449,1	925,6	182,5
10	2019	1978,9	570,0 ²	-	-	792,7	198,7	1186,2	178,0
11	2020	446,1	837,4 ³	-	-	-	-	438,7	87,4

Примітки:

¹ – в тому числі, за кошти підприємств, які здійснюють забруднення навколошнього середовища;

² – в тому числі, зариблення ДУ "Новокаховський рибоводний завод частикових риб" та ДУ "Херсонський виробничо - експериментальний завод по розведення молоді частикових риб";

³ – в тому числі, за благодійні кошти.

Якість поверхневих вод в області на цей час визначається переважно об'ємами і якісним складом стоків, що надходять до річок з різноманітних

промислових і сільськогосподарських підприємств. У результаті в меженні періоди стік річок в значній мірі складається із стічних вод з підприємств. Відповідно, заходи з штучного відтворення іхтіофауни повинні враховувати специфіку водних об'єктів різних типів та різним рівнем антропогенного навантаження. У зв'язку з цим був сформований перелік водних об'єктів Черкаської області, умови яких дозволяють прогнозувати достатні кількісні показники сформованої іхтіомаси з можливістю її використання для промислового та/або любительського рибальства.

Перелік другочергових заходів наведений в додатку 2.

3.3 Меліоративні роботи

Окремою проблемою Кременчуцького водосховища та річок області є відсутність меліоративних робіт на мілководних ділянках акваторії Кременчуцького водосховища. Дані ділянки є місцями нересту та зимівлі як молоді так і статевозрілих цінних промислових видів риб.

За ініціативи органів рибоохорони та сприяння Черкаської обласної державної адміністрації в 2008 році з обласного бюджету було виділено кошти і розроблено проекти рибницько-меліоративних заходів на акваторії Кременчуцького водосховища. В зв'язку з відсутністю фінансування дані роботи не проводилися.

Значні навантаження комунальних, сільськогосподарських та інших підприємств (викиди нечистот, забір води, прокладення трубопроводів) спричиняють замулення річок, заростання нерестовищ жорсткою вищою рослинністю, виникнення заморів в зимовий період.

Позитивний ефект від проведення комплексу рибницько-меліоративних заходів дасть можливість запобігти виникненню вищевказаних факторів та значно підвищити природну рибопродуктивність відповідно і підвищити забезпечення області водними біоресурсами.

Перелік меліоративних робіт на водних об'єктах області наведений в додатку 3.

Однією з важливих складових збереження водних біоресурсів та підвищення рибопродуктивності є боротьба з браконьєрством.

Внаслідок порушення правил рибальства, передбачених чинним законодавством, щорічно рибному господарству наносяться значні збитки.

Разом з тим, робота органу до компетенції якого відноситься охорона, використання і відтворення водних ресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області ускладнюється низьким рівнем матеріально-технічного забезпечення.

4. Фінансове забезпечення Програми

У попередні роки роботи зариблення фінансувалися лише за рахунок коштів рибодобувних організацій в межах 500-900 тисяч гривень в рік.

З метою збільшення обсягів зариблення є потреба в залученні коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, об'єднаних територіальних громад Золотоніського та Черкаського районів, суб'єктів господарювання, що безпосередньо здійснюють скид зворотніх вод у Кременчуцьке водосховище.

За I півріччя 2023 року в результаті реалізації експериментального проекту із запровадження проведення аукціонів з продажу права на укладення договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (іх частинах) шляхом електронних торгів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 №1479, до обласного бюджету надійде більше 30 млн. гривень (табл. 2).

Таблиця 2

**Прогноз показників обсягів фінансування та зариблення
Кременчуцького водосховища в межах Черкаської області
на 2023-2028 роки**

(попередні розрахунки)

Роки	Всього		Джерела фінансування	
	тис. грн	малька (тонн)	кошти обласного бюджету, (тис. грн.)	Очікуване фінансування суб'єктів господарювання що здійснюють скид зворотніх вод до водосховища (за згодою, тис. грн)
2023	30850	500	30000,0	850
2024	30850	500	30000,0	850

2025	30850	500	30000,0	850
2026	30850	500	30000,0	850
2027	30850	500	30000,0	850

Змінення матеріально-технічної бази органів рибоохорони здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів, у межах їх фінансових можливостей, із залученням коштів рибодобувних організацій та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Виділення коштів обласного бюджету на проведення зариблена водойми та змінення матеріально-технічної бази органу, до компетенції якого відноситься охорона водних ресурсів у Черкаській області, дасть змогу зберегти іхтіофауну водойм області та підвищити ефективність роботи органу рибоохорони. Потреба у додатковому фінансуванні органів, які забезпечують державний контроль за відтворенням, охороною та використанням водних біоресурсів представлена в табл. 3.

Таблиця 3

Орієнтовний обсяг коштів для змінення матеріально-технічної бази органу до компетенції якого відноситься охорона, використання і відтворення водних ресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області

Роки	Сума коштів, (тис. грн.)
2023	2000
2024	2000
2025	2000
2026	2000
2027	2000

Заходи Програми можуть фінансуватися за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, коштів рибогосподарських підприємств та з інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяги витрат на реалізацію заходів Програми в частині зариблена водосховищ визначені на підставі середніх ринкових цін на посадковий матеріал (дволітки РІР та коропа наважкою 170 г, цьоголітки щуки наважкою

100 г, цьоголітки інших аборигенних видів наважкою 5 г) станом на 2023 р. (без урахування транспортних витрат). Група показників витрат на виконання Програми наведена в додатку 4.

5. Очікувані результати реалізації Програми

Виконання Програми дасть можливість:

здійснити повномасштабне зариблення водних об'єктів рослиноїдними видами риб;

сприяти утилізації надлишкової органічної речовини і покращенню гідрохімічного режиму та санітарного стану річок, а також впровадженню заходи для боротьби з шкідливою дією вод (біологічна меліорація водних об'єктів – вселення рослиноїдних риб);

забезпечити санацію нерестовищ;

сприяти нарощуванню обсягів високоякісної рибної продукції та збільшення її споживання на душу населення;

повну реалізацію рекреаційного потенціалу водних об'єктів області;

Кожне щорічне повномасштабне зариблення сформує біомасу риб, яка забезпечить можливий вилов: першочергові заходи – 3323 т, в т.ч. 440 т аборигенних видів; другочергові заходи – 311 т, в т.ч. 94 т аборигенних видів.

Кількісні показники результативності заходів Програми наведені в додатку 5.

6. Механізм реалізації Програми та контроль за її виконанням

Координацію заходів передбачених Програмою, покласти на Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації та державний орган до компетенції якого відноситься охорона, використання і відтворення водних ресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області.

Виконання в рамках цієї Програми заходів з штучного відтворення водних біоресурсів, не передбачених додатком 1, здійснюється на підставі відповідного

науково-біологічного обґрунтування, яке розробляється науковими установами та організаціями, що входять до сфери управління центрального органу виконавчої влади у галузі рибного господарства, науковими установами, що входять до Національної академії наук України та Національної академії аграрних наук України.

Безпосередній порядок зриблення водних об'єктів цінними видами водних біоресурсів регламентується «Порядком штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання», який затверджено наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України за від 26.08.2022 р. № 622 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.10.2022 р. за № 1245/38581.

Узагальнену інформацію про хід та результати виконання Програми Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації та орган до компетенції якого відноситься охорона, використання і відтворення водних біоресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області надають щорічно до 25 січня, що настає за звітним періодом Черкаській обласній державній адміністрації та обласній раді.

Заступник керуючого справами
виконавчого апарату обласної ради

Наталія ГОРНА

Додаток 1
до Проекту Програми

**Першочергові заходи штучного відтворення іхтіофауни водойм
Черкаської області¹**

Водосховища	Об'єкти штучного відтворення				
	Білий товстолоб ²	Строкатий товстолоб ²	Білий амур	Сазан (короп)	Хижаки ³
Вік ⁴	1+, 2	1+, 2	1+, 2	1+, 2	0+, 1
Сер. маса, г ⁵	100	100	100	100	5-100
Кременчуцьке	3,121	0,341	0,566	0,319	1,415
Стеблівське	-	-	-	-	0,101
Острожанське	-	-	-	-	0,083
Звенигородське	0,044	0,002	0,001	0,024	0,036
Смілянське	-	-	-	-	0,027
Соколівське	-	-	-	-	0,025
Пальмирське	-	-	-	-	0,026
Конельське	-	-	-	-	0,024
К-Шевченківське	-	-	-	-	0,028
Стебнівське	-	-	-	-	0,013
Чернече	-	-	-	-	0,013
Юрпільське	-	-	-	-	0,021
Лисянське	-	-	-	-	0,031
Лоташівське	-	-	-	-	0,021
Чорнобайське	-	-	-	-	0,009
Іскринське	-	-	-	-	0,011
Іркліївське	-	-	-	-	0,009
Юрківське	0,014	0,001	0,002	0,016	0,017
Разом	3,179	0,344	0,569	0,359	1,910

Примітки: ¹ – обсяги щорічного зариблення (млн. екз.) в період 2023-2024 рр.; для періодів 2025-28 рр. обсяги зариблення будуть скореговані

² – допускається зариблення гібридами

³ – судак, сом, щука. Частка щуки з наважкою 100 г не повинна перевищувати 30 % від загального обсягу зариблення хижаками.

⁴ – допускається зариблення цьоголітками (річниками) наважкою не менше 25 г з використанням коефіцієнту збільшення: товстолоб, білий амур – 2,9; короп – 3,2

⁵ – не менше, ніж зазначена

Додаток 2
до Проекту Програми

**Другочергові заходи штучного відтворення іхтіофауни водойм
Черкаської області¹**

Водосховища	Об'єкти штучного відтворення				
	Білий товстолоб ²	Строкатий товстолоб ²	Білий амур	Сазан (короп)	Інші аборигенні бентофаги ³
Вік ⁴	1+, 2	1+, 2	1+, 2	1+, 2	0+, 1
Сер. маса, г ⁵	100	100	100	100	5
Кременчуцьке	-	-	-	-	0,278
Стеблівське	0,089	0,010	0,008	0,014	0,040
Острожанське	0,074	0,008	0,007	0,011	0,033
Звенигородське	-	-	-	-	0,03
Смілянське	0,022	0,001	0,004	0,034	0,019
Соколівське	0,020	0,001	0,004	0,032	0,018
Пальмирське	0,021	0,001	0,003	0,024	0,014
Конельське	0,019	0,001	0,003	0,020	0,012
К-Шевченківське	0,015	0,001	0,004	0,025	0,015
Стебнівське	0,011	0,001	0,002	0,016	0,009
Чернече	0,010	0,001	0,002	0,015	0,009
Юрпільське	0,017	0,001	0,002	0,015	0,008
Лисянське	0,025	0,001	0,002	0,015	0,008
Лоташівське	0,017	0,001	0,002	0,013	0,007
Чорнобайське	0,007	-	0,001	0,012	0,007
Іскринське	0,009	0,001	0,001	0,012	0,007
Іркліївське	0,007	-	0,001	0,011	0,006
Юрківське	-	-	-	-	0,006
Разом	0,363	0,029	0,046	0,269	0,511

Примітки: ¹ – обсяги щорічного зариблення (млн. екз.) в період 2023-2024 рр.; для періодів 2025-28 рр. обсяги зариблення будуть скореговані

² – допускається зариблення гібридами

³ – лин, ляць, плітка, рибець

⁴ – допускається зариблення цьоголітками (річниками) наважкою не менше 25 г з використанням коефіцієнту збільшення: товстолоб, білий амур, короп – 2,0

⁵ – не менше, ніж зазначена

Додаток 3
до Проєкту Програми

Перелік рибницько-меліоративних робіт на Кременчуцькому водосховищі та річках області.

Найменування водойми	Заплановані заходи	Обсяги виконання робіт	Очікуваний результат
2023 - 2028 р.р.			
Кременчуцьке водосховище	<p>Розчистка меліоративних каналів в адміністративних межах Червоно-Слобідської сільської ради</p> <p>Леськівської сільської ради с. Леськи</p> <p>с. Худяки</p>	1 033 183 м ³ 862 123 м ³ 1 082 276 м ³	Підвищення рибопродуктивності, запобігання загибелі водних біоресурсів та підвищення продуктивності природних нерестовищ
Кременчуцьке водосховище	Розробка проектної документації по розчистці шляхів нерестових міграцій в річищах Горіхівське (Бубнівське), Стара Вільшанка, та проток до озер "Криве", Ситове	-	Забезпечення вільного доступу плідників на нерестовища та скату молоді риб на ділянки нагулу
р. Рось	Розробка проектної документації по розчистці русла в межах Черкаської області	-	Підвищення природної рибопродуктивності
р. Вільшанка	Розробка проектної документації по розчистці русла в межах Черкаської області	-	Підвищення природної рибопродуктивності
р. Тясмин	Розробка проектної документації по розчистці русла в межах Черкаської області	-	Підвищення природної рибопродуктивності
р. Супій	Розробка проектної документації по розчистці русла в межах Черкаської області	-	Підвищення природної рибопродуктивності

Додаток 4
до Проєкту Програми

**Обсяги фінансування на проведення заходів із зариблення водних об'єктів,
млн. грн¹**

Водні об'єкти	Період	Об'єкти штучного відтворення			
		РІР	Сазан (короп)	Хижаки	Ін. абориг. бентофаги
Першочергові заходи					
Кременчуцьке	всього	258,06	24,402	67,92	-
	в т.ч. 2023 р.	43,01	4,067	11,320	-
Інші водосховища	всього	3,978	3,06	23,76	-
	в т.ч. 2023 р.	0,663	0,51	3,96	-
Разом за групою заходів	всього	262,038	27,462	91,68	-
	в т.ч. 2023 р.	43,673	4,577	15,28	-
Другочергові заходи					
Кременчуцьке	всього	-	-	-	1,668
	в т.ч. 2023 р.	-	-	-	0,278
Інші водосховища	всього	27,744	20,58	-	1,398
	в т.ч. 2023 р.	4,624	3,430	-	0,233
Разом за групою заходів	всього	27,744	20,580	-	3,066
	в т.ч. 2023 р.	4,624	3,430	-	0,511
Разом за	всього	289,782	48,042	91,680	3,066
Програмою	в т.ч. 2023 р.	48,297	8,007	15,280	0,511

Примітка:

¹ – без урахування витрат на логістику

Продовження додатку 4
до Проекту Програми

**Зведені дані щодо фінансування заходів в рамках реалізації
Програми розвитку рибного господарства водойм Черкаської області на
2023-2028 роки**

№ з/п	Перелік заходів програми	Відповідальні виконавці	Термін вико- нання, роки	Орієнтовні об'єми фінан- сування, тис. грн.	Джерела фінан- сування
1	2	3	4	5	6
1	Розчищення меліоративних каналів в адміністративних межах Червоно Слобідської територіальної громади (с. Червона Слобода)	Орган до компетенції якого відноситься охорона використання і відтворенням водних біоресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області	2023-2028	134313,790	Інвестиції, місцевий бюджет
2	Розчищення меліоративних каналів в адміністративних межах Леськівської територіальної громади (с. Леськи)	Орган до компетенції якого відноситься охорона використання і відтворенням водних біоресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області	2023-2028	112075,990	Інвестиції, місцевий бюджет
3	Розчищення меліоративних каналів в адміністративних межах Леськівської територіальної громади (с. Худяки)	Орган до компетенції якого відноситься охорона використання і відтворенням водних біоресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області	2023-2028	140695,880	Інвестиції, місцевий бюджет
4	Розробка проектної документації по розчищенню нерестовищ Кременчуцького водосховища та його придаткової системи	Орган до компетенції якого відноситься охорона використання і відтворенням водних біоресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області	2023-2028	600,0	Інвестиції, місцевий бюджет

Продовження додатку 4
до Проекту Програми

1	2	3	4	5	6
5	Заходи щодо відновлення і підтримання санітарного стану та поліпшення якості води (біологічна меліорація) Кременчуцького водосховища	Орган до компетенції якого відноситься охорона використання і відтворенням водних біоресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області, районні державні адміністрації	2023-2028	258060,0	кошти місцевих бюджетів, кошти рибодобувних організацій, кошти суб'єктів господарювання, що здійснюють скид зворотних вод до водо - сховища та інші джерела не заборонені чинним законодавством
6	Заходи щодо відновлення і підтримання санітарного стану та поліпшення якості води (біологічна меліорація) малих та середніх водосховищ області	Орган до компетенції якого відноситься охорона використання і відтворенням водних біоресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області, районна державна адміністрація	2023-2028	31722,0	кошти місцевих бюджетів (на умовах співфінансування), кошти рибодобувних організацій та інших джерел не заборонених чинним законодавством
8	Відновлення біологічного різноманіття іхтіофауни, як чинника підтримання стабільності водної екосистеми	Орган до компетенції якого відноситься охорона використання і відтворенням водних біоресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області, районна державна адміністрація	2023-2028	142788,0	кошти місцевих бюджетів (на умовах співфінансування), кошти рибодобувних організацій та інших джерел не заборонених чинним законодавством
9	Щорічне зміцнення матеріально-технічної бази органів рибоохорони області	Орган до компетенції якого відноситься охорона використання і відтворенням водних біоресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області	2023-2028	10000,0	Кошти місцевих бюджетів, та інші джерела не заборонені чинним законодавством

Примітки:

В розрахунках прийняті наступні вихідні показники вартості 1 екз. посадкового матеріалу:
товстолоб – 10,2 грн, амур білий – 13,6 грн, короп – 12,7 грн, хижаки – 8 грн, інші аборигенні – 1 грн.; вартість видалення 1 м³ ґрунту – 60-200 грн.

**Прогнозовані обсяги вилову водних біоресурсів за рахунок здійснення
заходів із зариблення, тонн**

Водні об'єкти	Період	Об'єкти штучного відтворення			
		РІР	Сазан (короп)	Хижаки	Ін. абориг. бентофаги
Першочергові заходи					
Кременчуцьке	всього ¹	17106	438	1620	-
	в т.ч. 2023 р. ²	2851	73	270	-
Інші водосховища	всього ¹	192	84	498	-
	в т.ч. 2023 р. ²	32	14	83	-
Разом за групою заходів	всього ¹	17298	522	2118	-
	в т.ч. 2023 р. ²	2883	87	353	-
Другочергові заходи					
Кременчуцьке	всього ¹	-	-	-	114
	в т.ч. 2023 р. ²	-	-	-	19
Інші водосховища ³	всього ¹	1302	360	-	90
	в т.ч. 2023 р. ²	217	60	-	15
Разом за групою заходів	всього ¹	1302	360	-	204
	в т.ч. 2023 р. ²	217	60	-	34
Разом за Програмою	всього ¹	18600	882	2118	204
	в т.ч. 2023 р. ²	3100	147	353	34

Примітки:

¹ - сумарний вилов від всіх генерацій при щорічних обсягах вселення, визначених Додатком 1

² – обсяги вилову у 2025-28 рр. від генерації, вселеної у 2023 р.

³ – за умови здійснення промислового рибальства